

A természetes vizek horgászati hasznosításának lehetőségei.

Tisztelt Elnök Úr!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Nagy megtiszteltetéssel veszem, hogy szót kaptam, gondolataim a természetes vizeink horgászlehetőségeiről szólnak. A halfogás, a horgászat, a vadászat is ősi foglalatossága az emberiségnek melyek nehezen megfogalmazható izgalmakat nyújtanak számunkra. Kezdetekben ezeknek a tevékenységeknek célja az élelemszerzés volt, később, különösen napjainkban már átalakultak, kibővültek a motivációk. A kezdetekben a halfogás csak természetes vizeken volt gyakorolható. Talán ez is oka, hogy a horgász, - élhet bárhol a világban – leginkább a természetes vizeken szeretne halat fogni. Nem csak a zsákmányszerzés utáni, az ősi környezet, a természetes vizek iránt érzett vágy is megmaradt bennünk. Ezért nagyon határozottan fogalmazódik meg a világban, Európában, így hazánkban is, a természetes vizek horgászati lehetőségének igénye. Óriási igénnyel azért is, mert mi horgászok nagyon sokan vagyunk, nemtől, kortól is függetlenül, a teljes társadalmat képviseljük. Horgászok, és még jobb körülmények között horgászni szeretne a jövőben is, a diák, a nyugdíjas, a világbajnok sportoló éppúgy, mint a politikus, a művész, vagy a munkásember. A vízbe futó zsinór, és néha a szerelés végén fickándozó hal, Magyarországon jóval több, mint háromszáz ezer embernek jelenti rendszeresen a kikapcsolódást, a szabadidő egészséges eltöltését.

Napjainkban, - mint sokszor hangoztatjuk is - a rekreációs tevékenység nagyon felértékelődik, ezen okból is megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a horgászat igényére. Nagyon fontos szempontként kell – a jövőben pedig még inkább kellene - kezelni a horgászat gazdasági jelentőségét is. A horgász nagyon sokat költ egy-egy megfogott halra. A járulékos költségekkel, utazástól a szállásig, a horgász cikkek folyamatos beszerzéséig, milliárdos nagyságrendben adóforintok is keletkeznek.

Horgászati célú gazdálkodással, jó hírűvé, halban gazdaggá tehető természetes vizeink nagyon hamar megerősítenék, fellendítenék a határainkon túlról érkező horgász turizmust is. Tiszától Dunáig, Balatonig, a horgászati célú hasznosítás prioritásának ezért sem szabadna kérdésesnek lennie. Egyes régiókban a vidékfejlesztési stratégiát erősítve használhatnánk ki - munkahelyteremtéshez is - a természetes vizek horgászati lehetőségeit. Erre mindenképpen alkalmasak, ma is vendéget csalogatóan szépek a nagy folyóink, és legnagyobb tavunk is. Ezek jó kihasználásával édesvízi horgászati „nagy hatalom” is lehetnénk, mint az Ebro folyó lehetősége miatt Spanyolország, vagy a híresen harcsás Pó folyó okán, Olaszország. Említésre méltó, hogy biztosabb csukafogásokért, a horgász Skandináviába, Írországba is elutazik, és a még majdnem érintetlen

természet, a halbő víz, akár távolabbi földrészekre is elcsalogatja a horgászokat. Miért? A válasz leegyszerűsítve: mert a horgász leginkább a természetes vizeken akar, szeret halat fogni. A természetes vizeken is a hal a legnagyobb vonzerő, a jó halfogási lehetőség a legelső szempont. Sajnos mi a természetes vizeinken azonban a halbőség helyett, inkább halaink számának apadásáról számolhatunk be. Tudjuk, hogy a folyamszabályozások miatt fogynak az ívó helyek, fogy az élőhely, nehezebben önti a víz a fokokat, süllyed a meder, de a halak fogyatkozásának van néhány olyan oka is, amelyek ellenében jó döntésekkel, jó törvényekkel, sikeresen fel tudnánk lépni. Az idő rövidsége miatt szinte csak említeni tudok három, orvoslásra váró problémát.

Az első a kormoránok hihetetlen kártétele. Ezeket, a költőhelyük általános európai védelme miatt is nagyon elszaporodott madarakat a téli időkben a zárt halas vizek kezelői, halászok, horgászok igyekeznek riasztani, ekkor a folyókon összegyűlnek, ott jellemzően senki nem háborítja őket. Azt a pusztítást, amit például a Duna Mohácsi szakaszán okoznak, elképzelni sem tudja, aki nem látja, nem a vízről ismeri őket. A kormorán kolóniák egyedszáma itt gyakran több százas nagyságrendű, feketednek tőlük a zátonyok. A jelzett szakaszon az utóbbi években teljesen eltűnt a kecsge, alig akad kősüllő, nem nehéz következtetni miért. Jó szándék vezérelhette annak idején a madarak védelmének szervezését is, de a jó szándék most már a halak irányába kellene, hogy forduljon.

A következő megoldandó feladat, a szintén sokat emlegetett rapsic kérdés. A természetes vizeket sajátosságaik miatt nem könnyű ellenőrizni. Ám leginkább a nem visszatartó erejű törvények, a gyenge jogi körülmények miatt erősödhetett meg a hallopás. Sokkal szigorúbb, következetesebb számonkérés kell. Kell, hogy legyen visszatartó ereje a módosuló, szigorodó törvényeknek. Erre napjainkban biztató jeleket látunk, de erős törvényeket is, csak megfelelő személyi és tárgyi feltételek biztosításával lehet betartatni, úgy gondolom jó alkalommal, a legilletékesebb helyen említhetem ezt fel.

A harmadik orvoslásra váró problémát a magyar horgászok szerint a természetes vizeken folyó, gazdasági, kereskedelmi célú halászat jelenti. Nem véletlenül mondhatom, hogy a horgászok szerint.

Tisztelt hallgatóság!

Most sem csak a magam nevében, és nem csak, mint hatvan horgász egyesület, tizennyolcezer tagját képviselő megyei szövetség tisztségviselője fogalmazhatok. Munkám kapcsán rendszeresen, az ország minden részén, nagyon sok horgással találkozom. Bárhol járok, Szolnoktól, Kecskeméttől, Dunaújvárosig, rendezvényeken, fórumokon, a legelsőként a természetes vízi halászat kérdését teszik fel, említik fel a horgászok. Azért ilyen markáns és ma már türelmetlen is a kérdésük, mert az a vízen tapasztaltak alapján születik. Hét évvel ezelőtt, ebben a házban, a halász-horgász nyílt napon, Lévai Ferenc úr, a halászokról, horgászokról így fogalmazott: „egy hajóban evezünk, egy csodálatosan

szép emberi szenvedélyt, a halfogást szeretnénk közösen kiélni”. Igen, bizonyos tekintetben én is így gondolom, mi is így gondoljuk. Lélekben én is, ma is, halász is vagyok. Természetes vízi, hagyományörző halász vagyok, azért is, mert fiatalon, ott lábatlankodtam a kisebb-nagyobb közösségeknek otthont adó halszagú, kátrányszagú halásztanyán. Nagy öröömre „segíthettem” az akkori, hagyományos módszerekkel való halászatban. Büszke vagyok rá, hogy éjszaka dicsérettel zakanyoltam a milling hálót tartó halásznak, és inamszakadtáig feküdtem bele a nyaksiba, vagy a kötélbe, mikor a nagy hálóval tanyát kerítettünk. Tudtam mi a pírty, a kece, és együtt izgultam a halászokkal, ha jobb ívás reményében egy kis vizet vártunk. Az ősi, valóban hagyományörző természetes vízi halászati értékeket a horgászok is tisztelik, de ezek mára - tisztelet a kivételnek -, eltűnőben vannak. Eltűnőben vele a régi halászetika is, maradt viszont egy meglehetősen nehezen átlátható, nehezen ellenőrizhető állapot. Az őrzést, - a törvény szerint- a halászati jog birtokosa, mint tudjuk, magának is állítja. Van megyei halászati felügyelet is, tudjuk, ám a felügyelők eljárni igen, rendszeresen kijárni a halászati területekre kevésbé, esetleges halászati szabálytalanságokat észlelni a gyakorlatban, még kevésbé tudnak. Probléma, hogy a szerszámok közt - mint a tiszai horgászok jelzik - megjelentek az óriási bújókarikákkal rendelkező, kötélen a mederbe bocsájtható fenékvarsák. A Dunán pedig, - panaszolják a horgászok –ott vannak a rendkívül könnyű, anyagból készített, állított hálók, melyhez nem kell az elődök tudása. Nem hiába számít - ez a régebben elképzelhetetlen szerszám - a leggyakoribb orvhalász eszköznek. Az olcsó, kilométerszámmal víz alatt feszülő hálók – mint az mára tudott - már az óceánok, tengerek halainak számos fajtát is végveszélybe sodorta. Így lehet ez édesvízben is, nálunk is, különösen, ha veremelő helyeken, és fajlagos tilalmak idején is folyhat a halászat. Igen, lehet remélni, lehet gondolni, hogy nem fogja meg a halász sem az éppen tiltott halat, de az ide vonatkozó, itt kívánatos, preventív szemléletű törvény szigoráról érdemes meghallgatni a sok generációval előttünk élő halas tudósok halat féltő ajánlását. Az első halászati törvény megalkotása előtt, 1868-ban, a Magyar Tudományos Akadémia közrebocsátásával a halak védelmében jelentek meg a következő sorok. Sajnos idő hiányában csak röviden idézhetek:

„A halászati törvény határozza meg teljes pontossággal, mely eszközöket szabad a halászoknak a halak fogására alkalmazni. Itt világosan ki legyen mondva, hogy mely eszközök hálók tilosak. A víz fenekét érő hálók alkalmazása, melyek a víz fenekét feltúrják, semmi esetre se engedjék meg. Szigorúan tiltassék továbbá az állandó hálók felállítása...

A törvény állítsa fel azon elvet, hogy évenként a különféle halak ikrázásakor a halászatot üzni nem szabad. Azon szünet alatt általában: 1. semmi halászati eszközzel halászni nem szabad, 2. minden nemű halászati hajók, csónakok a parttól eltávolítandók...”

Példás szigorral folytatódnak a megbecsülendő intelmek, elsősorban mai aktuálisságukra szeretném felhívni a figyelmet, valamint arra, hogy a horgászok véleménye szerint a kis létszámú, természetes vízi,

kereskedelmi célú halászat, a mai formájában nem a fenntartható halászat. Kívánatosabb lenne a nonprofit jellegű, horgászati célú halgazdálkodás. Az állományt szabályozó halászat, a hagyományos értékek ápolása, bemutatása, a vizek őrzése, mind a felszabaduló munkaerő lehetősége maradhatna. A horgász és halásztársadalom által kívánatos célok elérésének reményében, - szintén a hivatkozott halász szakkönyvben talált - Széchenyi István idézettel szeretném zárni a gondolataimat, amelyet mindannyiunk, - ismételt tisztelettel törvényhozóink figyelmébe is - ajánlanék.

„Tőlünk függ minden, csak akarjunk. S nem lelki, testi s országbeli javaink dicsérete emelheti fel hazánkat, hanem hátramaradásaink és hibáink nagylelkű elismerése, és azoknak férfias orvoslása.”

Köszönöm, megtisztelő figyelmüket, köszönöm, hogy meghallgattak.